

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АУДИТОРСЬКА ПАЛАТА УКРАЇНИ
ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ БУХГАЛТЕРІВ ТА АУДИТОРІВ
УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ
АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ ОКД»
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МОЛДАВСЬКА ЕКОНОМІЧНА АКАДЕМІЯ
(м. Кишинів, Республіка Молдова)
АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК ІМЕНІ СТЕФАНА БАТОРІЯ
(м. Скерневиці, Республіка Польща)
УНІВЕРСИТЕТ «UNIVERSITAT JUAME I»
(м. Кастельйон-де-ла-Плана, Іспанія)

Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції
«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА
АУДИТУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»

18 травня 2023 р.

ОДЕСА 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АУДИТОРСЬКА ПАЛАТА УКРАЇНИ
ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ БУХГАЛТЕРІВ ТА АУДИТОРІВ
УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ
АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ ОКД»
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МОЛДАВСЬКА ЕКОНОМІЧНА АКАДЕМІЯ
(м. Кишинів, Республіка Молдова)
АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК ІМЕНІ СТЕФАНА БАТОРІЯ
(м. Скерневиці, Республіка Польща)
УНІВЕРСИТЕТ «UNIVERSITAT JUAME I»
(м. Кастельйон-де-ла-Плана, Іспанія)

Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції
«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА
АУДИТУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»

18 травня 2023 р.

ОДЕСА 2023

УДК 657
ББК 65.052.2
О17

Відповідальні за випуск:

Голова оргкомітету конференції – **Ковальов А.І.**, ректор ОНЕУ, д-р екон. наук., професор

Члени оргкомітету:

Артюх Оксана – професорка кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту ОНЕУ, д-р екон. наук;

Белен Гілл де Абборноз Ногуер – професорка кафедри фінансів та бухгалтерського обліку Університету «Universitat Juame I» (Іспанія), д-р в бізнес адмініструванні;

Гайдаєнко Ольга – доцент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту ОНЕУ, канд. екон. наук;

Каменська Тетяна – голова Аудиторської палати України, д-р. екон. наук;

Крїчун Петро – президент Федерації професійних бухгалтерів та аудиторів України, канд. екон. наук;

Кузіна Руслана – професорка кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту ОНЕУ, д-р екон. наук;

Куцик Петро – ректор Львівського торговельно-економічного університету, д-р. екон. наук;

Лазарь Ліліана – доцент, завідувачка Департаменту бухгалтерського обліку, аудиту та економічного аналізу Молдавської економічної академії (Республіка Молдова), канд. екон. наук;

Левандовська Ханна професор факультету економіки та менеджменту Академії прикладних наук імені Стефана Баторія (Республіка Польща), д-р екон. наук, координатор з академічної співпраці з країнами-партнерами Erasmus+;

Літвінов Олександр – проректор з наукової роботи ОНЕУ, д-р. екон. наук;

Лоханова Наталія – завідувачка кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту ОНЕУ, д-р екон. наук;

Миллер Петр – декан Соціально-економічного коледжу Академії прикладних наук імені Стефана Баторія (Республіка Польща), д-р екон. наук;

Парфенюк Наталія – президент ГО ПО Аудиторів, Бухгалтерів і Викладачів ОКД, Директор ТОВ «АФ «ТЕО-АУДИТ», практикуючий аудитор, бізнес-консультант;

Позняковська Наталія – завідувачка кафедри обліку і аудиту Національного університету водного господарства та природокористування, канд. екон. наук;

Яцунська Олеся – ст. викладач кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту ОНЕУ, канд. екон. наук.

Перспективи розвитку обліку, аналізу та аудиту в контексті євроінтеграції : матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції. Одеса : ОНЕУ, 2023. 305 с.

За точність викладення матеріалу та достовірність наведених фактів, прізвищ, цитат відповідальність несуть автори.

<i>Шерстюк О.</i> Формування інтегрованої звітності: обліковий аспект	151
<i>Шигун М., Журавель А.</i> Нова модель адміністрування податку на додану вартість	153
<i>Ясінська І.</i> Управлінський облік витрат в системі управління закладами освіти в контексті європейської інтеграції	157
<i>Ясишена В., Пилявець В.</i> Організаційно-методологічні аспекти управлінського обліку нематеріальних активів та гудвілу	160

СЕКЦІЯ 2 НАПРЯМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

<i>Brzezinski C., Artюх О.</i> Трансфертне ціноутворення: проблемні аспекти контролю	163
<i>Cojocar V., Badicu G.</i> General aspects regarding the audit of "MOLDOVA INNOVATION TECHNOLOGY PARK" residents	165
<i>Idrian P., Ligaj M.</i> Challenges of logistics audit in the era of industry 4.0.	168
<i>Ligaj M., Idrian P.</i> Logistics audit, as a support in the effective management of the enterprise	173
<i>Soimu S., Badicu G.</i> Responsibilities of the audit firm regarding the projection, implementation and function of a quality management system	177
<i>Альошин В.</i> Напрями діджиталізації аудиту безперервності діяльності підприємств в умовах невизначеності	180
<i>Безверхий К.</i> Моделі аудиту інтегрованої звітності корпоративних підприємств	183
<i>Будько О., Шаповал А.</i> Організація аудиту фінансових результатів на підприємстві	184
<i>Грибовська Ю.</i> Внутрішній аудит: необхідність та методика проведення	187
<i>Грищенко О.</i> Організація контролю прокату майна	189
<i>Грищук Г.</i> Історія розвитку й оцінка сучасного стану контролю в Україні	191
<i>Губарєв О.</i> Проблеми розвитку промисловості України в умовах війни	193
<i>Дашкевич Т., Меліхова Т.</i> Аудит основних засобів	195
<i>Дудченко І., Ожаровська О.</i> Особливості проведення аудиту в умовах економічної нестабільності та кризових ситуацій	197
<i>Калюга О.</i> Організація обліку робочого часу в Україні	200
<i>Колісник А., Меліхова Т.</i> Аудит виробничих запасів	202
<i>Кулик Ю., Жигало А.</i> Проблеми та стратегічні напрями розвитку аудиту в умовах цифрової трансформації	204
<i>Лега О., Черненко К.</i> Використання офшорних зон як спосіб ухилення від оподаткування	207
<i>Лоханова Н.</i> Ризик-орієнтований підхід в аудиті відповідно до вимог МСА 315	210
<i>Лубенченко О.</i> Моніторинг системи управління якістю в аудиторській фірмі на основі моделі ділової досконалості ЄВ	211
<i>Малишкін О.</i> Ефект впровадження е-аудиту податків	213
<i>Москаль Н.</i> Мотивація персоналу аудиторської фірми в контексті управління якістю	216
<i>Нежива М.</i> Аудит злиття та поглинання в умовах відкритої економіки	218
<i>Озеран А., Озеран В.</i> Актуальне про нормативно-правове забезпечення аудиторської діяльності в Україні	219
<i>Пісклова С., Меліхова Т.</i> Аудит готової продукції підприємства	222
<i>Пічкур В.</i> Вплив змін законодавства та воєнного стану на аудит в контексті євроінтеграції	225
<i>Продан М., Лучко М.</i> Вплив діджитал-технологій на формування компетентностей аудиторів та їхній професійний інструментарій	228
<i>Самострол С.</i> Аудит в Україні в умовах дії воєнного стану	231
<i>Сарахман О., Шурпенкова Р.</i> Вплив війни на аудиторську професію	233

СЕКЦІЯ 2

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

УДК 336.025

Brzezinski Caesar

PhD docent

Stefan Batory Academy of Applied Sciences

Skierniewice, Poland

Артюх Оксана

д-р екон. наук, професор кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

Одеський національний університет

м. Одеса, Україна

ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КОНТРОЛЮ

Важливішими питаннями дієвого контролю держави на сучасному етапі залишаються питання правильності застосування трансфертного ціноутворення при здійсненні контрольованих операцій та операцій з пов'язаними особами.

В Україні трансфертне ціноутворення представляє собою процес визначення трансфертної ціни, сукупність економічних відносин, які виникають під час її визначення на будь-який об'єкт торгівлі між пов'язаними особами, якщо об'єкт торгівлі перетинає митний кордон. Це певна система, за допомогою якої можливо встановити вартість об'єктів контрольованих операцій.

Трансфертні ціни не є вільно ринковими, це внутрішні регульовані ціни компаній. Відхилення трансфертних цін від ринкових визначає обсяг перерозподілу фінансів всередині фірми. Вони базуються на витратах на виробництво або індикаторах ринкових цін, але водночас встановлюються на рівні, який відповідає певним потребам компанії, зокрема у частині податкової мінімізації. Трансфертні ціни впливають на рівень експорту, валового внутрішнього продукту, національного доходу, державного бюджету приймаючих країн. Пов'язані особи чи суб'єкти господарювання, які беруть участь у контрольованих операціях, повинні визначати обсяг оподаткованого прибутку на підставі принципу «витагнутої руки», за яким очікується, що умови зазначених операцій не відрізняються від умов, що застосовуються між непов'язаними особами у співставних неконтрольованих операціях.

Трансфертне ціноутворення регулюється статтею 39 Податкового кодексу України (ПКУ). Втім законодавчі вимоги не мають прямого пояснення термінів «трансфертне ціноутворення», «трансфертна ціна», що може призвести до їх неоднозначного тлумачення.

Не викликає сумніву, що необхідність вирішення питань правильності застосування трансфертного ціноутворення насамперед у системі податкового контролю обумовлюється поширенням практики ухилення від оподаткування податком на прибуток, його мінімізації через застосування різних схем, зокрема у сфері зовнішньоекономічних відносин.

Так, у процесі трансфертного ціноутворення за різними методами створюється чимало передумов для маніпулювання трансфертними цінами між зацікавленими сторонами, що дає можливість у правовому полі легально знижувати об'єкт та базу оподаткування податку на прибуток. Це дозволяє суб'єктам господарювання виводити фінансові ресурси за межі вітчизняної економіки, акумулювати їх в інших країнах, що негативно впливає на обсяги податкових надходжень до бюджету України.

Не можна не погодитися з тим, що «ефективне правове регулювання трансфертного ціноутворення є не просто одним із перспективних напрямів наповнення бюджету України – це життєво необхідний крок нашої держави до забезпечення суверенітету та національної

безпеки» [1, с. 9]. Тому контроль у сфері трансфертного ціноутворення має базуватися на науковому теоретико-методологічному підґрунті, методичному та організаційному забезпеченні, що обумовить його результативність.

У податковій сфері на державному рівні контроль за трансфертним ціноутворенням здійснюється Державною податковою службою України шляхом виконання низки функціональних завдань, як-то:

1) «проведення аналізу кон'юнктури ринку у відповідній галузі та встановлення цінової політики відповідного товару (робіт, послуг) на ринку експорту або імпорту в період укладення платниками податків контрольованих операцій;

2) встановлення індикаторів ризикових операцій платників податків, а також оцінювання наявних критеріїв ризику невідповідності ціни в контрольованих операціях принципу «витагнутої руки»;

3) аналізування цін у контрольованих операціях з ринковими цінами за конкретними товарними позиціями з урахуванням кон'юнктури внутрішнього ринку (країни походження) та зовнішнього ринку (країни призначення або країни торгівлі);

4) отримання інформації від податкових органів іноземної держави щодо обсягів сплати пов'язаною компанією податків в іноземній юрисдикції;

5) сегментування платників податків на групи з високим, середнім та низьким рівнем ризику;

6) проведення документальних позапланових перевірок платників податків на предмет дотримання ними правил трансфертного ціноутворення» [2; 3].

Відповідно до вимог пп. 39.5.1 п. 39.5 ст. 39 ПКУ податковий контроль за встановленням правильності формування трансфертних цін при здійсненні відповідних операцій має виконуватися шляхом: моніторингу контрольованих операцій; опитування з питань трансфертного ціноутворення; проведення перевірок з питань дотримання платником податків принципу "витагнутої руки" [3].

Втім на сьогодні існують проблеми методичного забезпечення щодо застосування певних контрольних процедур, пов'язаних з проведенням моніторингу, аналізу контрольованих операцій; порядку розрахунків трансфертних цін за видами традиційних трансакційних методів (порівняльної неконтрольованої ціни, ціни перепродажу, «витрати плюс») та альтернативних трансакційних методів прибутку (чистого прибутку, розподілу прибутку). Відкритими залишаються і питання інформаційного забезпечення та документування.

Підсумовуючи, зазначимо, що огляд проблемних аспектів трансфертного ціноутворення дає можливість продовжувати дослідження у напрямку удосконалення теорії та практики податкового контролю трансфертного ціноутворення в Україні.

Список використаних джерел

1. Мельниченко Р. В. Податковий контроль трансфертного ціноутворення: правові засади : монографія Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 344 с. DOI: <http://doi.org/10.31617/m.knute.2021-42>

2. Про затвердження Порядку проведення моніторингу контрольованих операцій та Порядку опитування уповноважених, посадових осіб та/або працівників платника податків з питань трансфертного ціноутворення: Наказ Міністерства фінансів України від 14.08.2015 р. № 706 // Офіційний вісник України від 06.10.2015. 2015. № 77. С. 114.

3. Про затвердження Порядку проведення перевірки з питань дотримання платником податків принципу «витагнутої руки» : Наказ Міністерства фінансів України від 10.03.2016 р. № 344 // Офіційний вісник України від 10.05.2016 р. 2016. № 34. С. 103.